

El tall i el caire

El substantiu català *tall* equival amb força exactitud —volem dir en la majoria dels casos d'aplicació— al substantiu masculí del castellà «corte». Un cas important, i ben conegut, de manca d'equivalència entre aquests dos substantius, el constitueix l'ús que fem en català de *tall* en frases com *Un tall de carn* o bé *Molt de tall i poc de pa*. Però el que ara ens interessa és de veure les aplicacions que poden tenir aquests mots en frases que indiquin la manera o l'aspecte d'una cosa o d'una acció.

En català, amb el substantiu *tall* hem format la locució *a tall de*, que significa «a la manera de»: *Aquest soldat saluda a tall de general*, *Duia un paraigua a tall de piolet*. Però designant la manera o forma d'estar feta o afuionada una cosa, sembla que *tall* només és d'aplicació en aquells casos en què es tracta de certes coses o objectes que han estat realment tallats, com la pell d'un calçat, la roba d'un vestit, etc. La Gran Enciclopèdia Catalana indica, com a exemple d'aquest cas, *Un vestit de tall italià*. En canvi, el castellà actual recorre sovint al seu substantiu «corte» per a designar aquesta mateixa idea amb un valor molt més ampli i general, i referida no únicament a coses o objectes materials sinó també a obres artístiques, literàries, musicals, etc., que qualifica amb locucions

adjectives com «de corte popular», «de corte moderno», «de corte sentimental», «de corte melòdic», etc. Naturalment, tenint en compte l'equivalència existent entre «corte» i *tall*, i que el nostre substantiu també s'usa, com hem vist, en certes frases relacionades amb la forma i la manera, no és gens estrany que alguns calquin aquestes expressions del castellà i diguin, imitant-lo, «de tall popular», «de tall sentimental», etc.

No sembla gens agosarat afirmar que, en aquests casos, tenim en el substantiu *caire* la solució més adequada. Efectivament, *caire*, que ja en el seu sentit recte té un significat afí al de *tall*, usat en sentit figurat vol dir, segons el Diccionari Fabra, «aspecte», sentit que il·lustra amb els exemples *Aquest problema té molts caires* i *La qüestió agafà un altre caire*. I, d'altra banda, expressions com *una obra de caire popular*, *una composició de caire melòdic*, *una novel·la de caire sentimental*, *una expressió de caire dialectal*, etc., són molt vives i usuals en tots els nivells del llenguatge.

D'altres noms del nostre lèxic que designen la idea de manera, forma o aspecte —ultra aquests tres mateixos, és clar— són —*el caient d'una frase*—, *carés* —referit al temps atmosfèric o a la marxa d'un afer—, *guisa*, *aire*, *tirat*, etc.

Albert Jané